

Monumentnummer*: 522035

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 11 december 2001
Kadaster deel/nr: 20061/25

<i>Complexnummer</i>	<i>Complexnaam</i>
522034	Landgoed Uytterwaerde

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Opijnen	West Betuwe	Gelderland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Waaldijk	3		4184 EK	Opijnen		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
EST EN OPIJNEN	C	2508		

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

LANDHUIS "Huize Uytterwaerde" (1) is gebouwd op een nagenoeg vierkante plattegrond en bestaat uit een souterrain, een bel-etage en een verdieping onder een afgeplat schilddak gedekt met rode geglazuurde Tuiles du Nord. Op de vier nokhoeken bevinden zich bakstenen schoorstenen met verdiepte vlakken en nog deels aanwezige schoorsteenborden. De gevels worden afgesloten door een bakstenen architraaflijst waarboven zich een bakgoot op uitgemetselde klossen bevindt. Het souterrain is gepleisterd terwijl de bel-etage en de verdieping opgetrokken zijn in schoon metselwerk, gemetseld in kruisverband. Tussen het souterrain en de bel-etage is een bakstenen waterlijst aangebracht.

De door strekken afgesloten vensters zijn, tenzij specifiek nader hieronder omschreven, over het algemeen voorzien van enkelruits schuiframen met twaalf-ruits van glas-in-lood voorziene bovenlichten. De vensters zijn merendeels voorzien van opgeklampte luiken. De lekdorpels van de vensters zijn overwegend uitgevoerd in baksteen.

De nagenoeg symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL is vijf traveeën breed waarbij de middelste travee licht risaleert. Deze middentravee bevat op de begane grond de in een portiek gelegen ingang die middels een hardstenen stoep te

bereiken is. De portiek is voorzien van een in terrazzo uitgevoerde vloer en plint. De ingang bevat een fraaie dubbele paneeldeur met twee glasruiten waarvoor smeedijzeren raamhekken geplaatst zijn met nog enigszins door de Art Nouveau beïnvloede details. Het boven de deur gelegen bovenlicht heeft een acht-ruits indeling. De verdieping bezit een balkon op consoles met een balustrade van terra-cotta balusters tussen gemetselde hoekkolommen. Boven de openslaande balkondeuren bevindt zich een twaalf-ruits bovenlicht. De traveeën aan weerszijden bevatten ieder zowel op de begane grond als op de verdieping een venster met uitzondering van de linker travee die op de begane grond een vijfzijdige erker bezit met enkelruits schuiframen. Het bovenlicht van het erkerraam aan de voorzijde is voorzien van een twaalf-ruits indeling, de overige smallere bovenlichten zijn voorzien van een zes-ruits indeling. In het dakschild bevindt zowel ter hoogte van de tweede als van de vierde travee een van een plat dak voorziene dakkapel met dubbele acht-ruits draairamen.

Ter plaatse van het souterrain in de LINKER ZIJGEVEL bevinden zich op ongelijke hoogte geplaatste vensters. Ter plaatse van de keuken (links) bevinden zich twee vensters met zes-ruits schuiframen. Hiervoor bevindt zich een bordes waaronder een waterkelder gelegen is. Ongeveer in het midden van de gevel bevindt zich een lager gelegen deur met een vier-ruits raam. Rechts boven deze deur is een venster gelegen dat een boven de oudste kelders gelegen insteekkelder verlicht en voorzien is van een zes-ruits stolpraam. Uiterst rechts heeft de gevel een laag gelegen van diefijzers voorzien kleiner venster ter plaatse van de oudste kelders. De bel-étage, verdieping (dijkniveau) bezit twee vensters terwijl de eerste verdieping links één venster bezit. In het bovenliggende dakvlak bevindt zich een dakkapel als boven omschreven.

De ACHTERGEVEL van het souterrain heeft een indeling in drie traveeën. De middentravee bevat de fraaie tweede entree van het pand die voorzien is van een hardstenen stoep en traliewerk voor het bovenlicht en de zijlichten. Zowel onder het linker als het rechter zijlicht bevindt zich een hardstenen stichtingssteentje. Het linker steentje bevat de tekst HERBOUWD / 1911 / B EN H M / DEN OUDEN, het rechter steentje bevat de tekst P.H. DEN OUDEN 1849 waaronder twee takjes weergegeven zijn. Boven de entree bevindt zich een luifel. De bel-etage bezit in de linker travee een op consoles rustende houten erker met bovenliggende balkon. De erker bezit enkelruits schuiframen met meeruits bovenlichten. Op de verdieping bevinden zich openslaande balkondeuren met luiken. De bel-etage bezit in de middentravee twee smalle vensters met enkelruits ramen. Hierboven bevindt zich een groot venster met twee enkelruits ramen en twee zes-ruits bovenlichten. Tussen de midden- en rechter travee bevindt zich zowel op de bel-etage als de verdieping een smal deels blind uitgevoerd venster met een aan een bovenlicht herinnerend klein getralied toiletraampje. De rechter travee bezit zowel op de bel-etage als de verdieping een venster. In het bovenliggende dakschild bevinden zich twee dakkapellen als boven omschreven.

De vier traveeën brede RECHTER ZIJGEVEL bezit in het souterrain links een venster dat voorzien is van een zes-ruits stolpraam dat de achterliggende insteekkelder verlicht. Rechts bevinden zich dubbele tuindeuren waarboven een acht-ruits bovenlicht. De bel-etage heeft in het midden een zeer grote op bakstenen kolommen rustende houten erker met bovengelegen balkon die voorzien is van enkelruits schuiframen met negen-ruits bovenlichten. Opmerkelijk is het feit dat de ramen uitneembaar zijn zodat de erker in de zomer de functie van een veranda kan krijgen. Aan weerszijden van de erker bevindt zich een venster. De verdieping bezit ter plaatse van de erker twee dubbele balkondeuren, beide met een twaalf-ruits bovenlicht. In het bovenliggende dakvlak bevindt zich een dakkapel als boven omschreven.

Het pand bezit een bijzonder gaaf bewaard INTERIEUR. Het souterrain bevat nog de oorspronkelijke keuken die

mogelijk nog geheel of ten dele uit het midden van de negentiende eeuw dateert met onder andere een betegelde lambrizing met voorstellingen van kinderspelen, een pomp en een hangschouw. Aan de dijkzijde bevinden zich meerdere kelders met kruisgewelven die mogelijk nog uit de zestiende, zeventiende of achttiende eeuw dateren met een hierboven liggende tweede laag kelders met een balkenzoldering die na de verbouwing van 1911 tot stand zijn gekomen. Aan de tuinzijde bevat het souterrain een zogenaamde burgemeesterskamer met een fraaie betimmerde lambrizing en een zogenaamde 'inglenook' d.w.z. een haardzitje, een typisch aan de Engelse landhuisarchitectuur ontleend element. Opmerkelijk aan de kamer zijn de vrijwel niet zichtbare in de lambrizing van de kamerwand aan de dijkzijde opgenomen deuren. De middelste deur geeft toegang tot een tussenruimte die op haar beurt weer via een deurtje toegang geeft tot een tweebeukige kelder met kruisgewelven. Achter de twee overige deuren in de achterwand bevinden zich kasten. De vloer van de hal in het souterrain is voorzien van een zwart met okerkleurige betegeling met aan de rand een meandermotief, de wanden hebben een lambrizing met witte biseauté-tegels. Het trappenhuis met bordestrap verkeert nog in de oorspronkelijke staat. Op de bel-etage bevinden zich onder andere een tochtput met glas-in-lood tussen vestibule en hal, een schouw in de hal met cloisonné-tegels alsmede betimmerde lambrizingen. De kamers en suite zijn onder andere voorzien van betimmerde lambrizingen, een houten schouw met getordeerde zuiltjes en pilasters met cannelures. De schouw en kamerwand aan de zijde van de achtergevel bevatten gobelin-achtige wandbespanningen met onder andere voorstellingen van jachtaferelen. De verdieping bevat onder meer deuromlijstingen met Art Nouveau motieven, diverse marmeren schoorsteenmantels en een grote fraai betegelde badkamer. Diverse toiletruimten in het pand zijn voorzien van tegels met Art Nouveau motieven.

Waardering

LANDHUIS "Huize Uytterwaerde" (1) uit 1911, opgetrokken in de Nieuw-Historiserende stijl waarbij in het opvallend gaaf bewaard gebleven interieur zowel sprake is van door de Art Nouveau beïnvloede detaillering als van aan de Engelse landhuisarchitectuur ontleende elementen.

- Van architectuurhistorische waarde vanwege de gaaf bewaarde hoofdvorm, de nagenoeg gave detaillering en het materiaalgebruik. Huize Uytterwaerde vormt een goed en rijk uitgevoerd voorbeeld van een aanzienlijke villa met Nieuw Historiserende kenmerken uit de vroege twintigste eeuw. Het interieur van het huis Uytterwaerde is uitzonderlijk gaaf bewaard gebleven, waarvan de diverse onderdelen kunst- en bouwhistorische waarde bevatten.

- Van stedenbouwkundige waarde als hoofdobject van het complex gesitueerd aan de voet van de oostzijde van de Waaldijk.

- Van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een steenfabrikantenwoning, die tevens tijdelijk dienst heeft gedaan als gemeentehuis voor de voormalige gemeente Est en Opijnen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis